

λόγους, τὴν ψυχὴν, ὡς ἡ δυστυχὴς ἡμῶν πατρίς, ἥς εἶνε ἡ ἀκραιφνεστέρα ἀντιπρόσωπος, καὶ ἡ βεμβώδης καὶ μελαγχολικὴ αὐτὴ ἰδιοφυΐα τῆς ἐλληνίδος γυναικὸς ἐξασθενεῖ τὴν δύναμιν τοῦ χαρακτήρος καὶ τὴν παρεμποδίζει νὰ ἐπιδείξῃ τὰς ἄλλας τῆς ἀρετᾶς, — αὐτὴ ἡ ὑπερεκχειλίζουσα ἀρετὴ καὶ ὠραιότης τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος τὴν δεσμεύει κατὰ τινὰ τρόπον καὶ δὲν τὴν ἀφίνει νὰ φανῇ εἰς τὸν κόσμον, καθ' ὃν τρόπον παρουσιάζονται αἱ γείτονες ἰταλίδες Αὐτὰς τὰς ἐλλείψεις, καθὼς εἶπομεν, ἡμεῖς τὰς θεω-

ροῦμεν μᾶλλον ἀρετὰς, τὸ μόνον ὁμῶς, ὅπερ ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὡς χρῆζον προσοχῆς, εἶνε ὅτι αἱ ἐλληνίδες πάρα πολὺ ὀλίγον ἀσκοῦσι τὸ σῶμά των, πάρα πολὺ ὀλίγον ἐργάζονται διανοητικῶς πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς διανοίας των, ἐφ' ὅσον δὲ τοῦτο ἐξακολουθεῖ νὰ γίνε-ται, δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ καταλάβωσι τὴν πρώτην βαθμίδα μεταξὺ τῶν ἄλλων τοῦ κόσμου γυναικῶν κατὰ τε τὰς ἀρετὰς τῆς ψυχῆς καὶ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ σώματος.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ.

(συνέχεια).

III.

Τὸ πρᾶγμα ἐπηλήθευσε· μόλις τὴν ἐπαύριον πρὸ μεσημβρίας ἠνοίχθη ἡ πινακοθήκη καὶ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων εἰσῆλθε μὲ τὸ σταθερὸν ἐκεῖνο καὶ μεγαλοπρεπὲς βῆμά του ὁ Δὸν Πέτρος, ἀντιπαρῆλθε τὴν μακρὰν τῶν εἰκόνων σειρὰν καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, ὅπου ἀνέκειτο ἡ εἰκὼν τῆς γυναικὸς μὲ τὸν πτερωτὸν πῖλον. Ἐστενοχωρήθη ὀλίγον ἅμα ἰδὼν κατελιγμένην ἤδη τὴν πρὸ τῆς εἰκόνος θέσιν, ὡς μὴ δυνάμενος μόνος, κατὰμονος νὰ ἐπεξεργασθῇ αὐτὴν χαρακτῆρα πρὸς χαρακτῆρα, τοῦθ' ὅπερ τόσον εὐχαρίστως ἤθελε κάμει. Νέος τις κύριος Ἰσπανοῦ ἐμπροσθεν αὐτῆς, ἐπὶ μακρὸν ἠτένιζε καὶ αὐτὸς τὴν εἰκόνα ἐκείνην, κατόπιν προύχοντος εἰς ἐν τῆς στοᾶς παράθυρον καὶ ἔβλεπεν ἔξω τὸν δρόμον τῶν συννέφων, κατόπιν πάλιν ἤρχετο πρὸ τῆς εἰκόνος. Αὐτὸ ἐπείραξε τὸν γέροντα, ἀλλὰ . . . ἐπρεπε νὰ ὑπομείνῃ.

Προέβαινε λοιπὸν κατωτέρω ὡσεὶ θέλων νὰ καταγείνῃ μὲ ἄλλας εἰκόνας, ἀλλ' ἐξ ὀλοκλήρου κατεχόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς πρὸς τὴν εἰκόνα ἐκείνην λατρείας τοῦ ἔστραψε καθε στιγμὴν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ μέρος αὐτῆς, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἀκόμη καὶ τώρα δὲν εἶχε παραμερίσει ἐπὶ τέλους ὁ νέος ἐκεῖνος, ἀλλ' αὐτὸς Ἰσπανοῦ ἐκεῖ ὡς στῆλος βεβουλισμένος εἰς ρεμβασμούς. Ὁ Ἰσπανὸς ἐβῆκεν ἐπίτηδες διὰ νὰ τὸν ἐξυπνίσῃ ἀπὸ τὸ μακρὸν ὄνειρόν του, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ ὄνειροπολῇ· ἐπειτα ἔξυσεν ὁ Ἰσπανὸς τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ποδός, ἀλλ' ὁ νέος ἄπαξ μόνον ἀπέσπασε τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τῆς εἰκόνος, περιέφερε τὸ ὄραϊον βλέμμα του ἀορίστως εἰς τὰ πέραν καὶ ἐπὶ τοῦ γέροντος καὶ προσηλώθη πάλιν εἰς τὴν θεάν τῆς εἰκόνος.

„San Pedro! San Jago di Compostella!“ ἐψιθύρισε γογγύζων ὁ γέρων, „τί πληκτικὸς καὶ εὐθήνης ἐρασιτέχνης εἶνε αὐτός!“ Περίλυπος ἐγκατέλιπε τὸ δωμάτιον καὶ τὴν πινακοθήκην, διότι ἡσθάνετο πᾶσαν ἀπόλαυσιν ἀφαιρεθεῖσαν σήμερον διὰ τῆς δυσθυμίας καὶ ἀγανακτήσεως. Προτιμότερον ὁμῶς ἔαν ἔμενε, διότι τὴν ἐπαύριον ἡ πινακοθήκη ἦτο κλειστὴ καὶ ἦν ἐπομένως ἰναγκασμένος νὰ ἔχῃ ὑπομονὴν ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ὅλας ὥρας μέχρις οὗ προσέλθῃ εἰς τὴν εἰκόνα, δι' ἣν τόσον εἶχεν ἐνδιαφέρον. Πρὶν λοιπὸν οἱ κώδωνες τῆς μητροπόλεως σημάνωσι τὴν δωδεκάτην τῆς μεσημβρίας ὥραν ἀνέβαιναν ἤδη οὗτος μετ' ἀξιοπρεπεῶς σπουδῆς τὴν κλίμακα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πινακοθήκην, διηυθύνθη πρὸς τὸ γνωστότατον αὐτῷ διαμέρισμα, καὶ ἐπέτυχεν! Ἦτον ὁ πρῶτος, ἦτο μόνος, καὶ ὀλομόναχος ἡδύνατο νὰ βλέπῃ.

Προέβλεπεν ἐπὶ μακρὸν τὴν γυναῖκα ἐκείνην διαρκῶς καὶ ἐπλήρου τοὺς ὀφθαλμούς του ἐνίοτε ἐν δάκρυ, καταλειβόμενον δι' ἐλαφροῦς τῶν βλεφαρίδων ἐπιψαύσεως καὶ ἐψιθύριζε σιγαλῶς „ὦ Λαύρα!“ Αἰφνης προσέβαλε λίαν εὐκρινῶς τὴν ἀκοήν του στεναγμός, προσερχόμενος ἐκ τῶν ὀπισθεν, ὅπου καὶ ἐστράφη ἐκπληκτος ὁ γέρων καὶ εἶδε τὸν προχθεσινὸν νεανίαν πάλιν ἐκεῖ πλησίον του καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν εἰκόνα ἀναβλέποντα. Δυσθυμῶν διὰ τὴν νέαν ταύτην τῶν ὀνειρῶν του διακοπὴν κατένευσε τὴν κεφαλὴν κατὰ τρόπον τυπικῆς φιλοφρονήσεως, ὁ νεανίας ἀνταπεκρίθη μετὰ μείζονος φιλοφρονήσεως, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ὡς καὶ ὁ Ἰσπανὸς ὑπερηφάνως. Καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἐπεθύμει ὁ τελευταῖος νὰ περιμείνῃ μέχρις οὗ ἀπομακρυνθῇ ὁ περιττός ἐκεῖνος γείτων, ἀλλὰ μάτην ἐδοκίμασε τοῦτο καὶ ἐξεπλάγη ὅτε μετ' ὀλίγον εἶδε τὸν νεανίαν λαμβάνοντα κάθισμα καὶ καθεζόμενον ὀλίγα πρὸ τῆς εἰκόνος βήματα πρὸς ἀνετωτέρα, ὡς ἔδει, καὶ ἡσυχωτέρα αὐτῆς θέαν.

Ὁ αὐθάδης! ἐψιθύρισε γογγύζων ὁ Δὸν Πέτρος „ἴσως μάλιστα αὐτὸς θέλει νὰ χλευάσῃ τὴν πολιάν μου κεφαλὴν“. Καὶ ἀφῆκε τὸ δωμάτιον βαρυθυμότερος ἢ προχθές.

Εἰς τὸν προθάλαμον συνήντησε τυχαίως ἓνα πῶν ἰδιοκτητῶν τῆς πινακοθήκης, ὃν καὶ ἠὺχαρίστησεν ἐγκαρδίως διὰ τὴν παρεχομένην αὐτῷ ἐκ τῆς ἐλευθέρως καὶ συχνῆς τῶν εἰκόνων ἐπισκέψεως ἀπόλαυσιν, δὲν ἠδυνήθη ὁμῶς νὰ κρατηθῇ καὶ νὰ μὴ παραπονεθῇ ὀλίγον διὰ τὸν νεαρὸν ἐκεῖνον ταραξίαν. „Παρητηρήσατε ἴσως, κύριε, εἶπε, ὅτι μία πρὸ πάντων ἐκ τῶν ὑμετέρων εἰκόνων μὲ ἔλκει· ὑπερβολικὸν ἔχω δι' αὐτὴν ἐνδιαφέρον, ἔχει σημασίαν τινὰ δι' ἐμὲ ἡ εἰκὼν ἐκείνη, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω διὰ λόγων. Πάντοτε ἡρχόμην, ἐφ' ὅσον ἐπετρέπετό μοι ἀπὸ μέρους Σας, διὰ νὰ θεωρῶ αὐτὴν τὴν εἰκόνα καὶ ἦτο ἡ μόνη μου χαρὰ νὰ τὴν βλέπω ἀνενόχλητος, διότι τὸ πλῆθος δὲν περιδιαβά-ζει ἐπὶ μακρὸν ἐκεῖ κάτω ἀλλὰ, φαντασθῆτε, ἓνας νέος, ἓνας κακὸς ἄνθρωπος μὲ παρεμόνευσε, καὶ τώρα ἔρχεται πάντοτε ὁσάκις καὶ ἐγὼ ἔρχομαι, καὶ μένει, καὶ εἰς τὸ πείσμα μου μένει αὐτοῦ ὀλοκλήρους ὥρας πρὸ τῆς εἰκόνος, ἡ ὁποία βέβαια διόλου δὲν τὸν ἐνδιαφέρει.“

Ὁ κύριος ὑπεμειδίασεν, ἐννοήσας ἀναμφιβόλως ποῖον ὑπαινίσσετο ὁ γέρων ὡς δυνάμενον νὰ ταραξῇ τὴν ἡσυχίαν του, καὶ εἶπεν „ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον δὲν δύναμαι νὰ διακαιώσω τὰ παράπονά Σας, διότι, φαίνεται, ἡ εἰκὼν ἐξ ἴσου πολὺ ἐνέχει ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν νέον ἐκεῖνον κύριον, ἀφοῦ δὲν εἶνε πρώτη φορὰ, καθ' ἣν μένει πρὸ αὐτῆς διαρκῶς.“

— „Πῶς τοῦτο; Ποῖος εἶνε λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;“

— „Εἶνε κάποιος κύριος Φρέβεν, ἔχων καὶ τίτλον εὐγε-

νείας“ εξηκολούθησεν ὁ κύριος „καὶ μένει ἀπὸ πέντε, ἐξ μηνῶν. ἔδω, ἀπὸ ἧς δὲ κατὰ πρῶτον εἶδεν ἐκείνην τὴν εἰκόνα, τὴν κυρίαν δηλ. μὲ τὸν πτερωτὸν πῖλον, τὴν ὁποίαν καὶ Ὑμεῖς ἐπισκέπτεσθε, δὲν ἔπαυσεν ἔκτοτε προσερχόμενος τακτικῶς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην διὰ νὰ θεωρῇ αὐτήν. Λοιπὸν πείθεσθε τῶρα τοῦλάχιστον, ὅτι θὰ ἔχη βέβαια ὁ ἀνθρώπος ἐνδιαφέρον δι’ εἰκόνισμα, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοσοῦτον μακρὸν χρόνον ἐπισκέπτεται.“

— „Θεὸς καὶ Κύριε! Ἐξ μηνῶς!“ ἀνεφώνησεν ὁ γέρον. „Πάρα πολὺ σκληρὰ ἠδίκησα τὸν ἄνθρωπον καὶ ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! Ἴσως μάλιστα καὶ δὲν ἐφάρθην εὐγενῶς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν θυμὸν μου. Καὶ εἶνε μὲ τίτλον, εἶπατε; Εἶνε κρίμα νὰ λεχθῇ περὶ τοῦ Δὸν Πέτρου Δὲ Λιγέζ, ὅτι αὐτὸς προσηνέχθη ἀνοικειῶς πρὸς ξένον ἄνθρωπον. Σᾶς παρακαλῶ, εἶπατε αὐτῷ . . ., ἀλλ’ ὅχι ἀφήσατε, ἐγὼ πάλιν θὰ τὸν συναντήσω βέβαια, καὶ θὰ τὸν ὁμιλήσω.“

IV.

Ὅτε τὴν ἐπαύριον ἐπίσης προσῆλθε καὶ εὔρε τὸν Φρέβεν πρὸ τῆς εἰκόνος ἐπλησίασεν αὐτὸν μετὰ προσηνοῦς ἡθους, ὅταν ὁμως ὁ νέος παρεμέρισεν εἰς ἐνδειξὴν σεβασμοῦ, διὰ νὰ παραχωρήσῃ τὴν καλλιτέραν πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου θέσιν εἰς τὸν γέροντα, ἔκαμεν αὐτὸς φιλόφρονα ὑπόκλισιν πρὸς χαιρετισμὸν καὶ εἶπεν:

— „Ἄν δὲν ἀπατώμαι, Κύριε, πολλάκις ἤδη Σᾶς εἶδον ἐνδιατρίβοντα πρὸ αὐτῆς τῆς εἰκόνος. Φαίνεται νὰ Σᾶς συμβαίνει τὸ ἴδιον μὲ ἐμέ· ἔχω καὶ ἐγὼ πολὺ ἐνδιαφέρον δι’ αὐτὴν τὴν εἰκόνα καὶ ποτὲ δὲν χορταίνω νὰ τὴν βλέπω.“

Ὁ Φρέβεν ἐξενίσθη ἀπὸ τῶν λόγων τούτων, διότι τὴν αὐτὴν ἔσχε καὶ αὐτὸς ἐντύπωσιν ἐκ τῶν ἐπισκέψεων τοῦ γέροντος καὶ εἶχε μάθει ποῖος ἦτο καὶ μετὰ τὸν σκαῖον καὶ ψυχρὸν τῆς χθὲς χαιρετισμὸν δὲν ἀνέμενε τόσο φιλόφρονα ὁμιλίαν ἀπὸ μέρους τοῦ γέροντος.

— „Ὁμολογῶ, Κύριε“, ἀπήντησε μετὰ σιγμιαῖον ἐνδοιασμόν, „ὅτι πρὸ πάσης ἄλλης ἐνταῦθα εἰκόνος αὕτη μ’ ἐλκύει, διότι . . . ἐπειδὴ ἔχει τι ἡ εἰκὼν αὕτη, ἔχει καὶ ἐνδιαφέρον δι’ ἐμέ.“

Ὁ γέρον ἠτένιζε πρὸς αὐτὸν δι’ ἐρωτηματικοῦ τρόπον τινὰ ὕφους, ὡς ἂν δηλ. νὰ μὴν εὕρισκεν ἐντελῶς ἐπαρκὴ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, ἀλλ’ ὁ Φρέβεν συνῆλθεν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἐξηκολούθησεν:

— „Εἶνε ἀληθῶς περίεργόν τι ἡ ἀπὸ τῶν καλλιτεχνημάτων ἐν γένει, ἀλλ’ ἰδίᾳ ἡ ἀπὸ τῶν εἰκόνων ἐντύπωσις. Χίλιον ἐπισκέπται μίᾳ πινακοθήκης εἰμποροῦν νὰ παρέλθωσι πρὸ μιᾶς εἰκόνος, νὰ εὕρωσιν ἄπταιστον τὴν ζωγραφίαν, νὰ ἐπιδοκιμάσωσι τοὺς τεχνικοὺς τῶν χρωμάτων συνδυασμούς, ἀλλ’ οὐδὲν ἐπὶ τέλους νὰ διῶδωσιν εἰς τὸ βάθος τοῦ καλλιτεχνήματος σημαντικώτερον τῶν κοινῶν τούτων ἀντιλήψεων, ἐνῶ εἰς τὰ ὅμματα πάλιν ἐνὸς καὶ μόνοι φανεροῦται βαθύτερα τις σημασία, καὶ μένει αὐτὸς ἐκεῖ δέσμιος καὶ μόλις δυνάμενος ν’ ἀποσπάσῃ τὰ βλέμματα ἀπὸ τοῦ δράματος καὶ ἀπέρχεται διὰ νὰ ἐπανέλθῃ καὶ ἐπαναλάβῃ ἐκ νέου τὸ παρατηρητικὸν ἔργον του.“

— „Ἴσως ἔχετε δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ γέρον συννοῦς καὶ πάντοτε πρὸς τὴν εἰκόνα ἀναβλέπων“, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι τοῦτο μόνον περὶ μεγάλων συμπλεγμάτων δυνατόν νὰ λεχθῇ, περὶ εἰκόνων δηλ., ἐν αἷς ὑπετυπώθη ὑψηλὴ τις παρὰ τοῦ ζωγράφου ἰδέα. Πρὸ τοιούτων μεγαλοσχήμεων ἔργων πολλοὶ

μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀδιάφοροι παρέρχονται, εἰς ἓνα δὲ μόνον ἐκδηλοῦται ἡ κυρία τοῦ καλλιτεχνήματος σημασία καὶ ὁ μόνος οὗτος θαυμάζει ἐν τῇ ἐκτελέσει τὴν βαθεῖαν τοῦ τεχνίτου διάνοιαν. Ἀλλ’ ἄρᾳ γε πρέπει νὰ φρονῇ τις τὸ ἴδιον καὶ περὶ τοιούτων προτομῶν;“

Ὁ νέος ἠρυθρίασε καὶ „Διατὶ ὅχι;“ ἠρώτησε μειδιῶν. „Μήπως τὸ εὐμορφον αὐτὸ πρόσωπον, τὸ εὐγενὲς μέτωπον, τὸ σκεπτικὸν αὐτὸ βλέμμα, τὸ ἐρατεινὸν τοῦτο στόμα, ὅλα αὐτὰ δὲν ἐπλασε μετὰ πολλῆς βαθυνοίας ὁ ζωγράφος, μήπως δὲν ἐνέχουσιν ἐλκυστικὸν τι οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου τούτου, ὥστε . . .;“

— „Σᾶς παρακαλῶ!“ εἶπεν ὁ γέρον διακόπτων τὸ Φρέβεν καὶ προσπαθῶν ὡς οἶόν τε ἀβροφρόνως ν’ ἀποκρούσῃ τὴν ἰδέαν του· „βεβαία ὡραιότητα θὰ ἦτο ἡ πρὸ τοῦ ζωγράφου πρωτότυπος γυνὴ, διότι γνωρίζω, ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔχει ὡραίας γυναῖκας.“

— „Πῶς; ποία οἰκογένεια;“ ἀνεφώνησεν ἐκπληκτος ὁ νέος ὡς εἰ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς πνευματικῆς τοῦ γέροντος ὑγείας, ἂν καὶ εὕρισκε τόσο εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἐνδιαφέρον, αὐτὴ δὲ ἡ εἰκὼν εἶνε ἀπλοῦν τῆς φαντασίας ἔργον, Κύριέ μου, καὶ τοῦλάχιστον δύο, τρεῖς ἐκατονταετηρίδας παλαιά.“

— „Πιστεύετε λοιπὸν καὶ Σεῖς εἰς αὐτὸν τὸν μῦθον;“ εἶπε σιγαλῇ τῇ φωνῇ ὁ γέρον. „Σᾶς παρακαλῶ, τὸ πρᾶγμα νὰ μείνῃ μεταξύ μας, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο ἡπατήθησαν οἱ ὀξυδερκεῖς τῆς εἰκόνος κτήτορες· καλέ, ἐγὼ γνωρίζω τὴν γυναῖκα.“

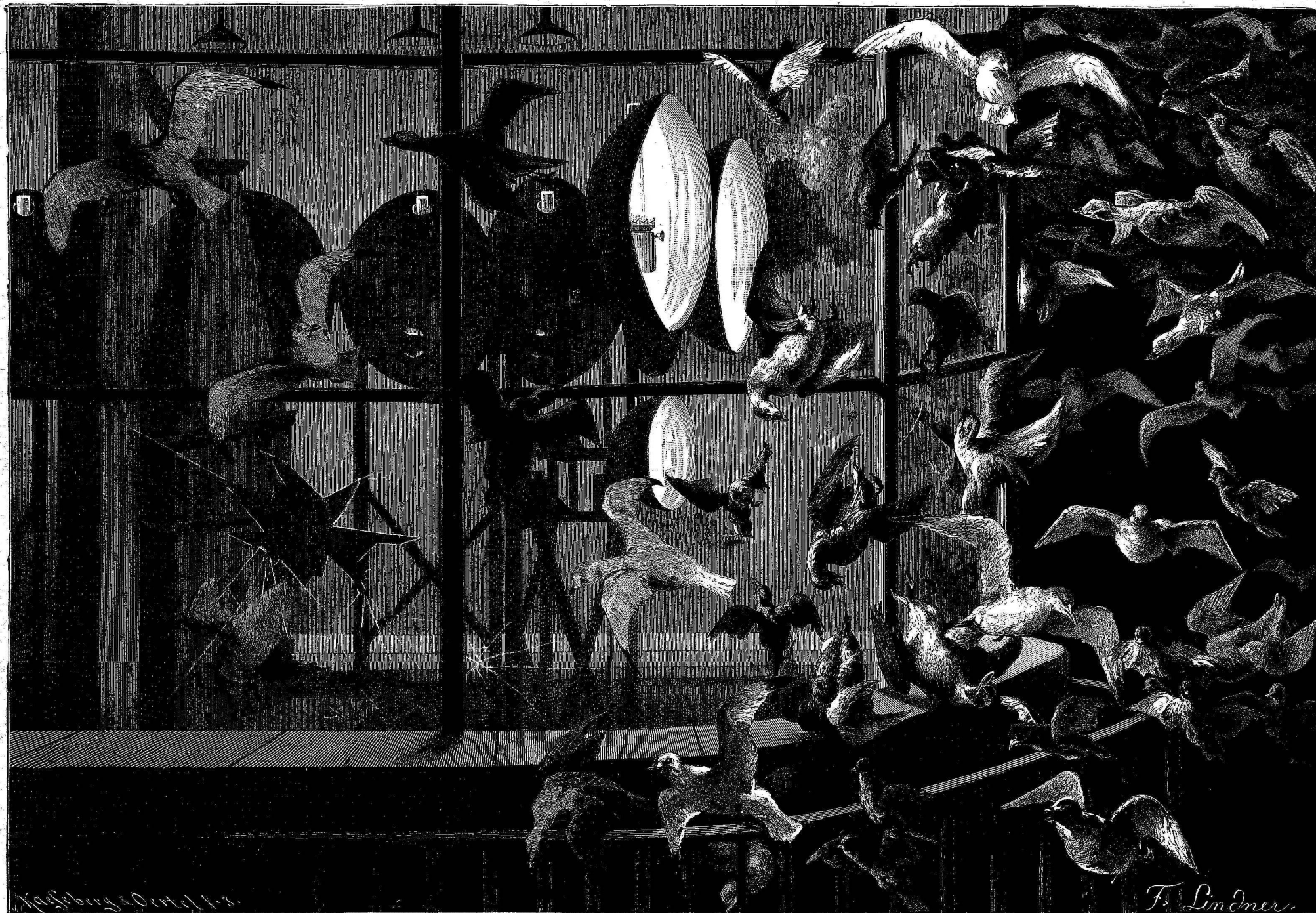
— „Πρὸς Θεοῦ! εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὴν γνωρίζετε; καὶ ποῦ εἶνε τῶρα; πῶς ὀνομάζεται;“ ἠρώτησεν ὁ Φρέβεν σφόδρα συγκεκινημένος, ἐνῶ συγχρόνως ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Ἰσπανοῦ.

— „Ἐπρεπε νὰ εἶπω καλλιτέρον, ὅτι τὴν ἐγνώρισα ἄλλοτε“ ἀπήντησε μὲ τρέμουσαν φωνὴν καθ’ ἣν στιγμὴν ὕψωσε καὶ τὸ ὕψρον τοῦ βλέμματός πρὸς τὴν εἰκόνα. „Ναί, τὴν ἐγνώρισα ἐν Βαλεντία πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν· πάρα πολὺς καιρὸς. Εἶνε ἡ Δόννα Λαύρα Τορτόζη, αὕτη εἶνε.“

— „Εἰκοσιν ἔτη!“ ἐπανέλαβεν ὁ Φρέβεν τεθλιμμένος καὶ κατηφής. „Εἰκοσιν ἔτη! ὅχι, τότε δὲν εἶνε ἐκείνη, δὲν εἶνε αὕτη.“

— „Δὲν εἶνε αὕτη;“ ὑπέλαβε παραφόρως ὁ Δὸν Πέτρος. „Δὲν εἶνε ἐκείνη λέγετε; Καὶ πιστεύετε λοιπὸν ὅτι ὁ ζωγράφος ἐπενόησε τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ τοῦ προσώπου καὶ δι’ ἀπλῆς χρωματουργικῆς ἐπιτηδεύσεως ἐτελείωσε τὴν εἰκόνα; Δὲν θέλω νὰ ἀδικήσω τὸν τεχνίτην, διότι βεβαίως ἦτο ἱκανώτατος ζωγράφος καὶ τὰ χρώματά του γνήσια καὶ ἀνθηρὰ ὡς ὁ ἀκμάζων βίος. Ἀλλὰ νομίζετε, ὅτι τοιοῦτός τις τεχνίτης δὲν ἤθελε δημιουργήσῃ παρὰ ταύτην ὅλως διάφορον εἰκόνα; Ὅσον καὶ ἂν δὲν γνωρίζετε αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν Τορτόζη, δὲν παραδέχεσθε ἄρᾳ γε, ὅτι αὕτη ἔδω ἡ γυνὴ ἔχει πράγματι συγγενικὴν τινα ὁμοιότητα, χαρακτηριστικὰ τινα ὑπ’ αὐτῆς τῆς φύσεως καθαρῶς ἐκπεφρασμένα, τὰ ὁποῖα ὁμως μόνον εἰς πιστὸν ἀπεικόνισμα, οὐδαμῶς δὲ εἰς φανταστικὰς ζωγραφίας δύναται νὰ ἀποτυπωθῶσιν; Σᾶς βεβαίῳ, κύριε, ὅτι εἶνε εἰκὼν ἐκ πραγματικοῦ πρωτοτύπου ληφθεῖσα, τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο εἶνε, εἰμὴ αὕτη ἡ Δόννα Λαύρα, ὡς εἶδον αὐτὴν πρὸ εἰκοσαετίας ἐν τῇ ὡραίᾳ Βαλεντία.“

— „Ἀγαπητέ μοι, κύριε“, ἀπήντησεν αὐτῷ ὁ Φρέβεν, „ὑπάρχουσιν ὁμοιότητες, ὅντως ἀπατηλαὶ ὁμοιότητες. Πολλάκις νομίζομεν, ὅτι ὁ δεῖνα, ὃν συνηνήθησamen καὶ μεθ’ οὗ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΠΤΗΝΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΦΑΡΟΥ ΤΟΥ ΚΟΥΣΧΑΦΕΝ.

Σχεδιογραφημα Φερδ. Λίνδνερ.

ὠμίλησαμεν εἶνε ὁ γνωστός ἐκεῖνος φίλος μας, ὅταν δὲ ξενιζόμενοι πῶς ἐκ τῆς παλαιωθείσης περιβολῆς του ἐρωτήσωμεν ἂν εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος ἢ ἄρα γε ἄμεσος αὐτοῦ συγγενής, δὲν δυσκολευόμεθα νὰ πιστεῦσωμεν, ὅτι ὅλως ξένος πρὸς ἡμᾶς ὑπάρχει ὁ μεθ' οὗ συνδιαλεγόμεθα. Ὁμολογῶ ἐπίσης, ὅτι ἡ εἰκὼν αὐτῇ δύναται νὰ ἔχῃ φυσικὰ τοῦ γένους χαρακτηριστικὰ καὶ ὅτι ὁμοιάζει μὲ τὴν ἀξιέραστον Δόννα Λαύραν, ἀλλ' ἡ εἰκὼν αὐτῇ εἶνε παλαιωτάτη καὶ ἐξ ὅσων τοῦλάχιστον δικαιουταί τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῶν ἀρχαίων τοῦ οἴκου καὶ ἄλλων ἐπισήμων μαρτυριῶν, ἀνέκειτο πρὸ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγ. Μαγδαληνῆς ἐν τῇ πόλει Κ., ὅπου πάλιν εἶχεν ἀφιερωθῇ τυ-

χαίως, χωρὶς ὅμως νὰ παραγγελθῇ εἰς ζωγράφον, ἐξ οὗ πάλιν εἰκάζεται, ὅτι κατὰ πᾶσαν εὐλογον πιθανότητα ἐγράφη ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ ζωγράφου Λουκά Κράναχ.

„Αἶ, ἀφοῦ εἶνε ἐτση, ἐγὼ δὲν ξεύρω τί ἔπαθον τὰ ῥάτια μου“ ἀνεφώνησεν ἐν ἐξάψει ὁ Δὸν Πέτρος καὶ ἔλαβε τὸν πῖλόν του. „Αὐτὸ εἶνε σατανικὴ γοητεία καὶ θέλει ἴσως ἀκόμη μίαν φορὰν κατ' αὐτὴν τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν μου νὰ με βυθίσῃ διὰ τῆς εἰκόνος ταύτης εἰς τὴν παλαιὰν δυσθυμίαν καὶ μελαγχολίαν.“ Δάκρυα ἀνέβλυσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ γέροντος, δρομαίως καὶ διὰ παραπαιόντων βημάτων καταλιπόντος τὴν πινακοθήκην.

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.]

(ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΜΟΡΦΙΟΜΑΝΙΑΣ.

Εἰς τὸν γαλακτώδη χυμὸν, τὸν ὅποιον ἐμπεριέχουσιν αἱ χλωραὶ σπερμοθήκαι καὶ οἱ καυλοὶ τοῦ μήκωνος, εὐρίσκεται καὶ μία οὐσία ῥητινώδης, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνομεν ἀποξηραίνοντες τὸν χυμὸν τοῦτον καὶ ἀποκαλοῦμεν ὅπιον, ἐν τῶν δραστικωτέρων δηλητηρίων καὶ συγχρόνως ἐν τῶν σπουδαιοτέρων ἱαματικῶν φαρμάκων. Ἐν ᾧ σύμπας ὁ πολιτισμένος κόσμος ἀπὸ αἰῶνων ἤδη τὸ γνωρίζει καὶ τὸ μεταχειρίζεται ὑπὸ τὰς δύο του ταύτας ιδιότητας, ἥτοι ὡς δηλητηρίον ἀφ' ἑνός, καὶ ὡς θεραπευτικὸν μέσον ἀφ' ἑτέρου, αἱ χῶραι τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας τὸ θεωροῦσι καὶ ὡς μέσον ἀπολαύσεως, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπέρμετρος κατανάλωσις ἀπορροφᾷ ὑπέρογκα ποσὰ χρημάτων καὶ ἀποτελεῖ σπουδαῖον ἐμπορικὸν παράγοντα. Καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰς παραθαλασσίους αὐτῆς πόλεις, ὡς π. χ. εἰς τὸ Λονδίνον, μετεδίδη ἡ χρῆσις τοῦ ὁπίου ὡς ποτοῦ, ἐνταῦθα δὲ εἰς ἰδιαίτερα „ὀπιωπωλεῖα“ συνέρχονται ἀθροῖοι πάντες ὅσοι διατρίβαντες ἐν Ἰνδικῇ ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις τῆς Ἀσίας ἀπέκτησαν τὴν ἔξιν τοῦ νὰ μεθύσκωνται δι' αὐτοῦ. Οἱ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ναρκωτικοῦ τούτου δηλητηρίου παραδεδομένοι Ἀνατολίται καπνίζουσι τὰ ὀπιόχα καταπότια διὰ μέσου πηλίνων καπνοσυρίγγων, μόλις δ' ἀρχίσωσι τὸ κάπνισμα, καταλαμβάνει τὰς αἰσθήσεις των εὐάρεστος τις ἐξέγερσις, ἣν διαδέχεται μετὰ μικρὸν βρεμνώδης ὕπνος, ἐξ οὗ ἐγείρονται μετὰ κεφαλαλγίας, κεκμηκότων νεύρων καὶ μεθ' ὧν τῶν συμπαρομαρτούντων τῇ καρηβαρίᾳ ἐνοχλήσεων, αἵτινες ἐξακολούθητικῶς ἐπιτείνονται ἕως οὗ νέα δόσις τοῦ δηλητηρίου ἀποδιώξῃ πάλιν ἐπὶ βραχὺν χρόνον τὰς δυσάρεστους ταύτας καὶ θλιβεράς συνεπείας.

Χάρις εἰς τὰς προόδους τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ νεωτέρου κόσμου κατορθώθη νὰ εἰσχωθῇ εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἡ χρῆσις ἄλλου τινός, ἐκ τοῦ ὁπίου κερδαινομένου, μέσου, τὸ ὅποιον ὅσον ὠφελιμώτερον, ἄλλο τόσον εἶνε καὶ κινδυνωδέστερον καὶ ἐν βραχυτέρῳ χρόνῳ προκαλεῖ τὰς αὐτὰς μὲ τὸ ὅπιον ἐνεργείας. Ἡ μορφίνη, τὸ δραστικώτατον τοῦτο στοιχεῖον τοῦ ὁπίου, γνωστὸν παρὰ τοῖς ἱατροῖς ὡς εὐεργετικὸν μέσον εἰς διαφόρους ἀλγεινὰς ἀσθενείας, ὡς καθησυχαστικὸν τῶν νεύρων, ὡς θεραπευτικὸν φάρμακον πρώτης τάξεως, ἀνευ τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὁ ἱατρός, κατήντησεν ἀπὸ τινος χρόνου φοβερὰ μάλιστα τῆς κοινωνίας μας καὶ βαθμηδὸν μετετράπη ἀπὸ σωτηρίου εἰς ὀλέθριον τοῦ ἀνθρωπίνου οργανισμοῦ φάρμακον. Ἀρχικῶς ἡ μορφίνη ἔχει μορφήν κρυσταλλοειδοῦς λευκῆς κόνεως, σχετικῶς ἐλαφρᾶς, πικροτάτης τὴν

γεῦσιν, διαλυτῆς ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ οἶνοπνεύματι. Τούτου ἕνεκεν εἶνε εὐπεπτοτέρα τοῦ ὁπίου, ἐπειδὴ δὲ διαλύεται εὐκόλως ἐν τῷ ὕδατι, εἶνε κατάλληλος καὶ εἰς ὑποδορείους ἐνέσεις, εἰς τὸν τρόπον δὲ τοῦτον τῆς χρήσεως αὐτῆς ἀκριβῶς γίνονται καὶ αἱ μεγαλείτεροι καταχρήσεις, ὧν συνέπεια εἶνε ἡ μορφομανία. Αἰτία τούτου εἶνε, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος τρόπος τῆς χρήσεως τῆς μορφίνης ὑπάρχει τόσον ταχέως καὶ ἀσφαλῶς ἐνεργῶν, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν μετὰ τὴν πρώτην ἔνεσιν οἱ πάσχοντες νὰ τρέψωσιν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ φάρμακον. Ἡ ἔνεσις γίνεται διὰ τινος μικρᾶς σύριγγος περιεχοῦσης ἐν γράμμον, ἢ καὶ ὀλιγώτερον, μορφίνης. Ἡ σύριγξ αὐτὴ φέρει εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς βελονοειδῆ σωλῆνα, ἐμπηγνύμενον ὑπὸ τὸ δέρμα καὶ ἐκχέοντα ἐνταῦθα τὸ ναρκωτικὸν ὑγρὸν. Ἡ ταχεία καὶ βεβαία ἐνέργεια τῆς ἐνέσεως δελεάζει πραγματικῶς πολὺ τοὺς ὑποφέροντας πολλοὺς πόνους, διότι νομίζουσιν, ὅτι ἐπὶ τέλους ἠτύχησαν νὰ εὕρωσι μέσον, δι' οὗ ν' ἀπαλλάσσωνται τῶν ἀλγηδόνων των, ἢ νὰ λησμονῶσιν αὐτὰς τοῦλάχιστον ἐπὶ τινας ὥρας. Τὰς ἐλαφροτέρας καὶ συνεπείας τῆς ἐνέσεως προερχομένας ἐνοχλήσεις, ὡς ναυτίαν καὶ ἐμετόν, δὲν τὰς λαμβάνουσιν οἱ ἀσθενεῖς ὑπ' ὄψιν ἀπέναντι τῆς μαγικῆς ἐνεργείας τοῦ βευστοῦ, τὰς λησμονοῦσι ταχέως καὶ μετὰ ἐπανειλημμένην χρῆσιν ἀπαλλάσσονται καὶ τούτων. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται, διὰ τί διαρκούντος τοῦ ἀρχικοῦ πάθους πάντοτε ἐπιζητεῖται ἡ ἐπανάληψις τῆς σωστικῆς ἐνέσεως, ὁ δὲ ἀσθενὴς μόλις δύναται νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὑπομονήν του καὶ μετὰ πόθου ἀναμένει τὴν ὥραν τῆς ἐνέσεως, ἀγνοῶν δὲ εἰσέτι τὰς κακὰς συνεπείας τῆς καταχρήσεως τῆς μορφίνης καὶ ἐπιθυμῶν νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς αἰσθήσεις του, ἐπαυξάνει τὰς δόσεις τοῦ δηλητηρίου καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ἀκόμη ἤρχισαν νὰ περιορίζωνται αἱ ἐκ τοῦ νοσήματός του ἀλγηδόνες. Ἀφ' οὗ δὲ ὅπως γνωρίσῃ τὰς δελεαστικὰς ἀπολαύσεις τῆς ἐκ τῆς μορφίνης μέθης, εἶνε ἀδύνατον πλέον, ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ ἐκτάκτως ἰσχυρὰν θέλησιν, ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δεσμῶν τοῦ δηλητηρίου πρὶν ἢ ὑποστῇ ὅλας τὰς βασάνους καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ ὀδύνας. Περὶεργον καὶ δαιμονικὴν τῷ ὄντι ιδιότητα ἔχει τὸ φάρμακον τοῦτο, ἀπαιτοῦν τὴν διαδοχικὴν καὶ συχνὴν αὐξήσιν τῶν δόσεών του. Διδόμενον εἰς ἀνεπαρκεῖς ποσότητες προκαλεῖ τὴν χειρίστην καὶ ὀδυνηροτάτην κατάστασιν, τὴν κατὰ πτωσιν καὶ ἐλεεινότητα τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, μελαγχολίαν, παραληρήματα, ὑπέρμετρον ἐξερειθισμόν τῶν νεύρων, ἐν ᾧ ἐπαρκεῖς, ἰδίᾳ δὲ αὐξοῦσαι, αὐτοῦ δόσεις ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου ἐξαφανίζουσιν ὅλας ταύτας τὰς ἐνο-